

הר איתן

עונה מומלצת: כל השנה

התאמה: כל המשפחה

קושי מסלול: קל עד בינוני

אורך מסלול: 8 קילומטרים, במקום מגוון מסלולים נוספים

משך מסלול: כ- 3 שעות

מפה: מפת סימון שבילים מס' 9, "מבואות ירושלים"

(מהדורה אחרונה ומעודכנת ביותר הודפסה בשנת 2006)

הגעה מהמרכז: נוסעים על כביש ירושלים-תל אביב (מס' 1) מזרחה עד מחלף הראל. במחלף פונים ימינה, לכיוון מעוז ציון. חוצים את הישוב וחולפים על פני המחצבות. כעבור שני קילומטרים לערך מגיעים לכיכר ובפניה השנייה בה ממשיכים ימינה, לעבר הר איתן והסטף. כדי לערוך את המסלול הארוך המוצע יש להשאיר את הרכב במגרש החניה העילי.

• המסלול המוצע הינו מעגלי, אין צורך בהקפצת רכבים.

ישנה אפשרות להאריך את המסלול ובאופן שלא יהיה מעגלי. אז יש להקפיץ את הרכב אל נקודת הסיום: כדי להגיע לנקודת הסיום יש לפנות בכיכר שמאלה בהמשך כביש מס 385 לכיוון עין כרם וירושלים. בצומת כרם, הכיכר שבסוף הירידה, יש לפנות ימינה (מערבה) בכביש 386. כעבור שניים וחצי ק"מ מגיעים לחניון מימין עם שילוט לסטף, כאן מסתיים המסלול הארוך.

המסלול, אם ברגל ואם באופניים, יוצא מתחנת המידע שמעל הסטף וחוזר אליה. המסלול מקיף את פסגת הר איתן בשביל עפר שאורכו כשמונה ק"מ. לאורכו של השביל עליות וירידות מתונות, אך בסך הכל הוא שומר על קו גובה רציף. את הכשרת השביל יש לזקוף לזכותה של הקרן הקיימת לישראל, השוקדת במהלך השנים האחרונות בפיתוח והכשרת מסלולי רכיבה על אופניים במטרה לעודד את תרבות הפנאי בטבע. מאז נפתח השביל הוא משמש אבן שואבת לעשרות מתושבי האזור ותושבי ירושלים שמגיעים מידי יום כדי להלך בו, לרוץ ולרכוב באופניים.

ראשיתו של המסלול בקצה המערבי של מגרש החניה של הסטף, והוא מסומן בסימון שבילים אדום. במקום מוצב שלט גדול הכולל מפה ברורה וגם תיבה שבה (לפעמים) דפי הסבר. הדרך חולפת בשולי חורש אורנים וברושים נטוע ולאחר מכן ביינות עציו מעל ערוץ נחל צובה ההולך ומעמיק ככל שהוא מתקרב אל סופו – השפך אל נחל שורק. מקור שמו של הנחל הוא במילה 'שורקה' הקשורה לעץ הגפן, אחד הגידולים הקדומים של האזור שעדיין ניתן לפגוש בו גדל בר פה ושם. בסוף הקיץ מתייבשים הפירות על העצים והופכים למעין צימוקים טבעיים, טעימים למאכל.

בתחילת המסלול ניתן להשקיף לעבר תל צובה שבראשו נראים שרידי בתי הכפר הערבי הקדום העטורים בוסתנים נטושים. למרגלות התל שוכן קיבוץ צובה ומזרחית לו המטעים המטופחים של המשק. בהמשך הדרך נפתח הנוף לעבר ערוצו העמוק של נחל שורק ושל הרכסים שתוחמים אותו מדרום. מחלק זה של המסלול, כשהתצפית מערבה מתאפשרת, נשקפות בערב שקיעות מרהיבות והנוף כולו, מהרכסים ועד לעלוות העצים, נראה כאלו הוא עוטה הילה. לאורך המסלול כולו בולטים נופי שכבות סלע הגיר והטרסות, שכמו משרטטים את קווי הגובה הטופוגרפיים לאורך כל הרכסים והשלוחות. בשעות השקטות יותר ובשעות בין הערביים גדלים הסיכויים לראות כאן צבאים, שועלים, תנים ועם מעט יותר מזל גם צבועים מפוספסים.

הנקודות הדרומיות ביותר במסלול חולפות בדיוק מעל מכון טיהור השפכים של ירושלים ובכמה נקודות אפשר לזכות בתצפיות חלקיות על המתקן הגדול. מיד לאחר מכן, כשהדרך שבה ומתעקלת צפונה, נפתח הנוף לעבר מזרח. בקטע זה משקיפים על מושב אבן ספיר ומנזר יוחנן במדבר הבנוי על המדרון מתחתיו, מוקף חומה גבוהה. בראש הרכס מעל מושב אבן ספיר שוכנים המושבים אורה ועמינדב ועוד מזרחה משם - בית החולים הדסה עין-כרם והשכונות הדרום מערביות של ירושלים; שכונת עין כרם החבויה בין השלוחות, והשכונות קרית מנחם וקרית היובל.

בקילומטר השישי חולפת הדרך מעל עיינות סטף. בנקודה זו ישנה פנייה ימינה (למטה מהדרך המסומנת אדום). המעוניינים יכולים להאריך את המסלול ולרדת מהשביל אל רשת השבילים המסועפת שפותחה במקום. אתר הסטף מציע בריכות שכשוד, נקבות אפלות, חלקות חקלאיות מטופחות ופינות חבויות בצל עצי פרי. הדרך עצמה שבה אל מגרש החניה הגדול שמעל הסטף בסמוך לבית הקפה שבקצה המזרחי.

המסלול עודכן ב- 11.10.2011
על הזכויות שמורות ליותם יעקבסון ©